

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEC

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2006 - Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Kaj vse prihaja na dan o germanskih nakanah

Berlin hotel razklati Malo zvezo

Titulescu o ponudbi, ki jo je sprejela Romunija iz Berlina - Češkoslovaško so hoteli izolirati

Pariz, 31. marca. TG. Neka nemška diplomatska osebnost ki je razgovore med Titulescu in francoskimi državniki zasledovala s posebno pozornostjo, se je izrazila nasproti časnikiarjem, da je romunski zunanji minister Titulescu imel poseben razlog, da se je nenadoma odločil za potovanje po zapadnih državah in da je zasledoval čisto svojstvene namene, ki niso v zvezi z obrozitvijo Nemčije. Časnikarji so se hoteli nato informirati na romunskem poslanstvu in v francoskem zunanjem ministrstvu o teh »svojstvenih namenih Titulescu«, a niso dobili na svoja vprašanja nobenega jasnega odgovora. Edino zunanje-političnih urednik »Echo de Paris« Perinax, ki črpa svoje znanje iz francoskih generalstabsnih krogov, je namignil, da gre bržkone za veliko intrigo, ki jo je izigrala zadnje tedne nemška vlada, in ki je imela namen, nič več in nič manj ko razklati Malo zvezo v dvoje.

Titulescu je po teh informacijah prinesel s seboj v Pariz presenetljivo vest, da sta romunska in jugoslovanska vlada sprejeli od nemške vlade ponudbo, da jima hoče Nemčija zajamčiti sedanje državne meje in jamčiti tudi za bodočnost nedotakljivost njenih ozemelj. Podobne ponudbe tretja zaveznica Male zveze, Češkoslovaška, od Nemčije ni prejela, pač pa je Hitler v svojem ekspozitu, ki ga je imel ob priliki obiska angleškega zunanjega ministra v Berlinu, nemške meje s Češkoslovaško računal med krvave meje Nemčije, ki jih je treba popraviti. Titulescu je torej obrazil francoski vladi, kako je nemška vlada izražala prisotnost sira Johna Simona v Berlinu za to, da ponudi Angliji zavezništvo proti Rusiji in da ponudi tudi dvema balkanskima državam jamstvo za njune meje. Nemška diplomatska poteza je bila preračunana, tako, da naj zvezi Anglija-Nemčija in

Nemčija-dve državi Male zveze od treh tvorita proti-utež proti grožnemu paktu med Francijo, Češkoslovaško in Rusijo. Romunska vlada in njena balkanska zaveznica sta nemško ponudbo odklonili, češ, da je Mala zveza politična enota in more torej le kot celota razpravljati o političnih ponudbah, ki zadevajo interese vseh treh držav. S tem je bila nemška intriga, ki je imela namen Češkoslovaško od svojih zaveznic v Mali zvezi odtrgati, odbita in je Mala zveza znova pokazala, da je trdna, organska enota s skupnimi političnimi cilji.

Obrambni sporazum proti hitlerjevcem v Avstriji

Zeneva, 31. marca TG. »Journal de Geneve« poroča iz Pariza sledečo zanimivo vest:

»V prestolnih veselih je že znano, da se je Mussolini že sporazumel z dvema sosedama Avstrije, ki sta članice Male zveze, naj bi z njo podpisale poseben sporazum za primer, če bi na kakršni koli način v Avstriji prišla na oblast narodno-socialistična stranka, česar se v Rimu očitno boje.«

(Brez dvoma gre v gornji brzojavki za predhodna pogajanja za sklenitev podonavskega pakta, ki ga predlagata Italija in Francija in ki ga je na ljubljanskem sestanku sprejela Mala zveza. Ker sporazuma za nevmešanje v avstrijske notranje razmere Nemčija ne bo hotela podpisati in se bo Madjarska bržkone kot revizionistična država pri tem oslonila na Nemčijo, je samo po sebi razumljivo, da se morajo ostale države pobrigati, da urenišči pakt, ki naj zaščiti avstrijsko neodvisnost tudi brez sodelovanja zgoraj navedenih držav Nemčije in Madjarske. Op. ured.)

Eden-Stalin 'Dobrohotna neutralnost' Anglije do sovet. Rusije

London, 31. marca. TG. Reuter poroča v dolgem poročilu iz Moskve, da so angleški in sovjetski državniki zadovoljni nad uspehi razgovorov. Čeprav ni bilo izdano nikako uradno poročilo in tudi ne more biti govora o kakšnem čisto določenem sporazumu, je ipak treba poudariti, da sta se sovjetska in angleška vlada zedinili na nekaterih sicer bolj splošnih, a kljub temu važnih vprašanjih, kot je recimo iskrena pripravljenost boriti se za ohranitev miru do skrajnega, sodelovanje med Anglijo in Rusijo na Daljnem vzhodu, ideja vzhodnega jamstvenega pakta s sodelovanjem če le mogote vseh prizadetih držav. Sovjetska vlada je kategorično izjavila angleškemu odposlancu, da se spriči odbijajočega stališča berlinske vlade ona zelo zavzema za medsebojni garancijski pakt, ki naj bi se sklenil med Francijo, Češkoslovaško in Rusijo in ki bi mu pristopile še nekatere male države, kot Mala zveza in morda celo nekatere države Balkanskega sporazuma. Ruska vlada je izjavila Edenu, da nikdo ne zahteva od Anglije, da bi se temu »manjšemu vzhodnemu paktu« pridružila, ampak, da bi se zadovoljila že z »dobrohotno nevtralnostjo« Anglije napram tej zvezi.

Sovjeti obljubljajo, da ne bodo več rovarili s komunizmom

Tudi današnji »Times«, ki je zadnje čase radi svojega Nemčiji tako prijaznega stališča dobil v Angliji priimek »nemškega odvetnika« in je povzročil tudi uradno izjavo zunanjega ministrstva, da »mnenja, izražena v »Timesu«, nikakor ne odgovarjajo stališču angleške vlade«, je z ozirom na razvoj političnih pogajanj v Moskvi napisal še dosti simpatičen članek, v katerem pravi, da je želja po miru da

nes tako velika, da bo angleški narod sprejel tudi sodelovanje Rusije na tem polju, posebno še, če se bo izkazalo kot resnično, kakor sedaj slovesno javljajo iz Moskve, da je sovjetska vlada končnoveljavno opustila misel na svetovno komunistično revolucijo. Moskovski dopisnik »Daily Herald« ponavlja isto, da je Stalin slovesno obljubil Angliji, da sovjetska vlada svojim komunističnim centrom ne bo dovolila nikakega revolucionarnega rovarjenja po inozemstvu, češ, da je prišla do zaključka, da je mnogo bolj pametno in obenem učinkovito, urediti sovjetsko komunistično državo tako, da bo po svojih delih in uspehih že zadostna propaganda za komunistične ideje po svetu in udaren dokaz za trditve,

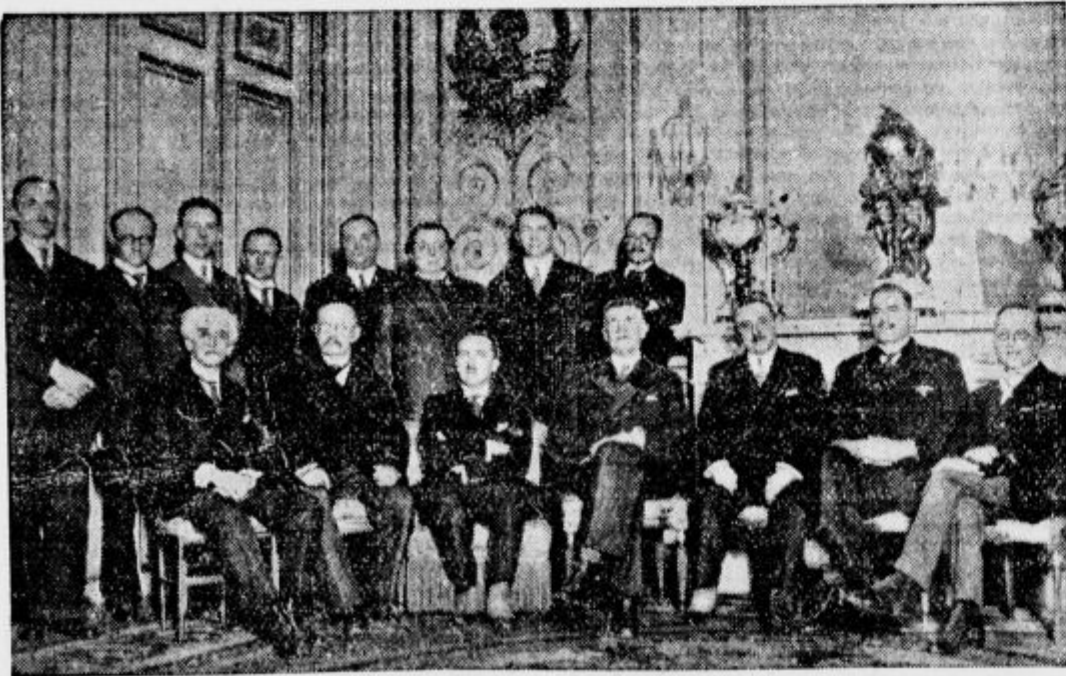
Zadnji dan posvetovanj

Eden študira rdečo armado

Moskva, 31. marca. c. Nocoj so bili zaključeni razgovori med Edenom in sovjetskimi državniki, in še v noči bo Eden odpotoval v Varšavo. Ves potek je najbolje označil sovjetski veleposlanik v Londonu Majski, ki je izjavil časnikarjem sledeče: »Uspehi angleško-sovjetskih razgovorov v Moskvi presegajo vsa naša pričakovanja. Eden in Litvinov sta se odločila, da je treba v Moskvi tokrat odstraniti vsa nasprotja, ki so čisto slonela samo na napačnih domnevah ali pa na ozkih strankarskih vidikih. Veseliti se moramo, da je napetost na Daljnem vzhodu toliko popustila, da se lahko sedaj obračamo na Evropo. Prepričani smo, da naše zbližanje z Londonom ne bo povzročilo nobenega vznemirjenja na Japonskem.«

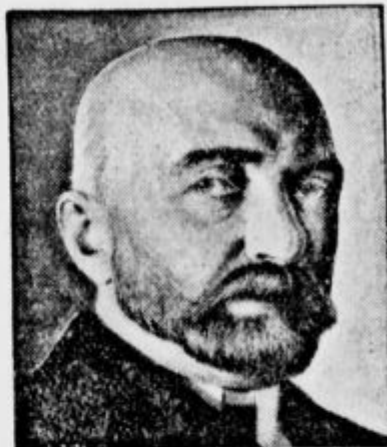
Snoči se je Eden po sestanku s Stalinom sestal tudi z Vorosilovom. Na tem sestanku se je Eden podrobno poučil o stanju sovjetske

Nova belgijska vlada

Od leve na desno sede: Hymans (brez portfelja), Vandervelde (brez portfelja), van Zeeland (predsednik in zunanji minister), Poulet (brez portfelja), Devez (vojna), Delettre (delo in socialno skrbstvo), Soudan (pravosodje). — Stojte od leve na desno: de Man (javna dela), van Isacker (gospodarstvo), de Schryver (poljedelstvo), Rubbens (kolonije), Spaak (promet, pošta in radio), Bovesse (pouk), Bus Warnaffe (notranje zadeve), Gerard (finance).

Polkovnik Slawek

Novi poljski ministrski predsednik Slawek spada med najožje zaupnike maršala Pilsudskega in to že iz predvojnega doba, ko se je poljski nacionalizem še moral skrivati v revolucionarnih organizacijah. L. 1926 je poleg Pilsudskega on izvršil državni udar, ki je uvedel avtoritativni režim na Poljskem, in je bil tudi prvi ministrski predsednik tega režima. Pozneje se je posvetil organizaciji stranke »BB« (brezpartijski blok), ki je nastal na ta način, da so se mu od vseh obstoječih strank pridružili disidenti, ki so potem ustvarili vladno stranko s posebno državoslovno ideologijo. BB, čigar predsednik je Slawek bil dolga leta in bo ostal tudi še sedaj, je na vladi od 1926. leta dalje in mu pripada v prvi vrsti »generacija polkovnikov«, to se pravi najbližjih borcev Pilsudskega, ki jih je potem imenoval za polkovnike kot v zahvalo za narodno delo iz časov suženjstva. Polkovnik Slawek je ravno tako kot polkovnik Beck civilist. Idejno pripada bolj konzervativnim krogom in je njegovo imenovanje na čelo vlade znamenje, da hoče Pilsudski pomiriti ravno konzervativne kroge, ki jih je revolucionarna agrarna politika ministra Poniatovskega in germanofilska politika Becka nekoliko preplašila. Slawek je po svojem prepričanju katoličan, ki redno vrši svoje verske dolžnosti.

Hitler držal Simonu 7 urno predavanje

London, 31. marca. b. Liberalno glasilo »Cronicle News« pripoveduje sedaj, da v Berlinu sploh ni prišlo do kakšnih pogajanj v pravem pomenu besede med sirom Johnom Simonom in med Hitlerjem. Kot svoje dni v Stra v Italiji, ko je Mussolini po triurnem govoru Hitlerja nenadoma prekinil »razgovore«, ki so bili samo monologji Hitlerja, tako je Hitler preda val angleškemu zunanjemu ministru tudi celih sedem ur o razizmu in njegovih ciljih in je drugi dan popoldne Eden zbolel, sir John Simon pa je odšel na sprehod v okolico Berlina, ker ni mogel do besede.

„Vzor miroljubnosti“ hoče biti Japonska

Tokio, 30. marca. b. Zunanje ministrstvo je izdalo uradno poročilo, v katerem razmotriva sedanj položaj v svetu. V tem poročilu se poudarja, da bo ostala zunanja politika Japonske tudi v bodoče neizpremenjena, torej politika Japonske bo ostala miroljubna. S svojimi sosedami želi Japonska živeti v prijateljskih odnosih, prijateljstva si želi tako od strani sovjetske Rusije, kakor tudi od strani Združenih držav. Politika Japonske ni agresivna, Japonska ne želi nikogar napasti, Japonska pa je tudi pripravljena, da sprejme vsak napad, kakor je poudaril že zunanji minister Hirota.

rota v japonskem parlamentu. Zaradi tega upa Japonska, da bodo tudi sosedne države vodile napram njej miroljubno politiko, da se tako s skupnim sodelovanjem zagotovi mir na Daljnem vzhodu.

V diplomatskih krogih so prepričani, da je ta izjava prišla kot odgovor na ruski predlog glede sklenitve daljnovezhodnega pakta, v katerem bi sodelovala sovjetska Rusija, Japonska, Velika Britanija in Združene države. Z ozirom na to izjavo se tudi smatra, da je Japonska pripravljena pogajati se za sklenitev takega pakta.

Med zločinom in blaznostjo Nadministri v Nemčiji

London, 31. marca. TG. K nedavnim vestem, da je nemški zunanji minister von Neurath radi tega, ker ni odobral brutalnega načina pogajanj, ki se ga je posluževal kancler Hitler s sirom Johnom Simonom, hotel odstopiti, objavlja danes »Daily Herald« nekaj dodatnih informacij. Tako se je baje predvčerajšnjim nemški zunanji minister in neki diplomatski čajanki v Berlinu izrazil, da ne ve, kaj naj stori, »zločinsko bi bilo, če sedaj grem, če pa ostanem, je to blaznost«. Pri isti priliki da je von Neurath razlagal tudi, da se bodo v Nemčiji v kratkem izvršile osnovne prenosove v državni vladi. Hitler namerava v vladnem kabinetu ustanoviti še posebno skupino »nadministrov«, ali neke vrste »nadministrstvo«, sestojee iz treh ali štirih ministrov, ki

bi dejansko vladali Nemčiji. K temu ministrstvu bi pripadali Hitler sam kot predsednik, nadalje general Göring kot nadminister za vsa vojna ministrstva (vojaška na kopnem, mornarica, letalstvo), dr. Schacht bi prevzel vsa gospodarska ministrstva pod svoje nadzorstvo, medtem ko bi dr. Goebbels postal nadminister vseh kulturno-socialnih ministrstev. Rudolf Hess bi tudi pripadal tej ožji nadvladi kot zastopnik stranke. Ob priliki teh sprememb bi izpadel iz vlade zunanji minister in bi zunanjo politiko vodil Hitler sam. »Daily Herald« pravi, da bodo te spremembe prišle že v najkrajšem času. Nemčija bo dobila neke vrste direktorij štirih, dokler se ta ne bo spremenil v diktaturo enega samega, ki pa najbrž ne bo Hitler.

Abesinski spor Neposredna pogajanja prekinjena

Rim, 31. marca TG. V zunanjem ministrstvu potrjujejo vest (ki jo je »Slovenec« objavil v enem delu svoje včerajšnje izdaje, op. ured.) o prekinitvi neposrednih pogajanj med Abesinijo in Italijo. Italijanska vlada izjavlja v uradnem poročilu, da je pogajanja prekinil abesinski zunanji minister v Addis Abebi, češ, da je spor bil predložen Zvezi narodov, ki naj ga sedaj razčisti.

London, 31. marca. AA. V angleški Somaliji so ukinili dopuste angleških častnikov. Ta ukrep so vojaške oblasti izdale zaradi izredno napetega položaja na italijansko-abesinski meji.

Varšava, 30. marca. c. Danes je odpotoval iz Varšave prvi kontingent poljskega delavstva v Abesinijo. Temu kontingentu bo kmalu sledil drugi kontingent, ki bo štel 3000 poljskih delavcev. Abesinska vlada je povabila te delavce predvsem zaradi tega, ker jih rabi pri nujnih gradbenih in strateško važnih delih. Abesinska vlada se je obvezala, da to delavstvo ne bo uporabljala niti v svoji armadi in da jih bo takoj odposlala nazaj na Poljsko, če bi se zapletla s katerokoli sosedno državo v vojni konflikt.

Notranja razorožitev Rusije v sled tolovajstva mladih brezdomcev

Moskva, 31. marca TG. Danes je izšel dekret osrednje vlade, s katerim je odslej vsakemu prepovedano nositi seboj bodala, lovske nože, bodalčke in podobno orožje, niti ga shranjevati doma brez posebnega dovoljenja od v to od osrednjega izvršnega odbora pooblaščenih oblasti. Sovjetska vlada je bila prisiljena izdati to prepoved, da napravi konec javnemu banditstvu, ki se je zadnje čase začelo razvijati po sovjetski Rusiji. Ako bi oblasti naletele na osebe, ki se teh prepisov ne držijo, jih bodo kaznovali z robijo od najmanj 5 let. Banditstvo se je razpisalo posebno med mladino od 17 do 20 let staro in zadnje čase so cele tolpe teh vagabundov obkoljevale Leningrad in Moskvo ter druga večja mesta. Sovjetska sodišča so morala izreči tudi že več smrtnih kazni vsled ubojev, ki jih imajo na vesti te tolpe, pred katerimi niso več varne niti državne zgradbe niti zasebni domovi.

Varšava, 31. marec. AA. V veži palače zunanjega ministrstva je izbruhnil požar. Gasilec so požar po eni uri pogasili. Gmotna škoda je neznatna.

Od Soče čez ZiloNova doba v Siamu

Kralj, ki ne smemo pozabiti, da so slovenski

Loče pod Jeko pri Baškem jezeru v Zgornjem Rožu (Slovenska Koroška)

Koroška ponemčevalnica - velika lažnivka

Slovenski otroci se morajo na Koroškem na pamet učiti pesem: Deutscher Rat (Nemški svet). Pesem je sama na sebi čisto lepa, lepa in primerna — za nemške otroke. A nesramnost je, da se morajo to pesem na pamet učiti slovenski otroci! V pesmi se naštevajo vrline nemškega naroda, kako so Nemci resnično, zvesti, hrabri. In potem pravi pesnik: Du bist ein deutsches Kind, so denke dran — ti si nemški otrok, misli torej na to! — Slovenskemu otroku se sugerira laž, da je nemški otrok! Koroška ponemčevalnica uči slovenskega otroka enostavno lagati! Laže se mu in ga uči lagati! Nemoralno, zločinski početje! Dolj z nemoralno koroško ponemčevalnico!

Ali ljudi, ki tako postopajo z našo deco na

„Heimaterde wunderhold“

Tako se glasi naslov naloge, ki jo morajo napraviti vsi otroci na Koroškem. O lepoti Koroške, o ljubezni do domovine, pa tudi o sovražniku, ki je hotel Koroščem to domovino vzeti, to je: o Jugoslovanih! O hrabrosti in domoljubju Korošcev, ki so tako hrabro branili domovino, in o večni zvestobi, ki jo morajo otroci ohraniti Koroški. O pravičnosti, da tudi v bodočnosti branijo »koroško domovino«; tedaj, ko bodo otroci odrasli — če bi se zopet prikazal kak sovražnik, ki bi jim hotel oropati domovino!

O vsem tem so govorili učitelji otrokom v šoli te dni, in 10.000 slovenskih otrok mora zdaj napraviti nalogo, kaka sreča je bila, da se Koroška, tudi slovenska Koroška, ni združila s svojo mate-

Koroškem, ni sram takega ogabnega početja?! In mi, ali moremo biti nasproti takemu gnusnemu nasilju, ki se vrši nad narodnim značajem slovenske dece na Koroškem, topi in brezbrizni? — En narod smo, ena družina, eno telo. Če en ud trpi, vsi ostali udje sotrpijo. Če tepejo naše brate za mejami, nas tepejo! Kajti eno narodno telo smo, in bol, ki jo trpi en ud, čuti celo telo. Glasno moramo torej protestirati proti ogabnemu nasilju, ki ga vrše nad slovensko deco na Koroškem! Ne čutili bi slovensko, če bi bili sprito take krivice brezbrizni!

Omenjena pesem konča z besedami: Kind, Deutsche kämpfen tapfer alle Zeit — Du deutsches Kind, sei tapfer, treu und wahr! — Nemci so se vedno hrabro bojevali, — ti nemški otrok, bodi hraber, zvest in resničen!

rinsko državo! Kaka sreča je bila, da se je posrečilo Koroško ohraniti Nemcem! Kako so napadli Jugoslovane s Koroške in kako je zdaj Koroška svobodna do Karavank!

Ogromen val hujškarije in sovraštva proti slovanstvu je šel te dni preko vse Koroške! Vse naloge se odpošljejo na okrajna nadzorništva in najboljši bodo nagajali. A onega, ki bo napravil najboljšo nalogo, bo nagradil sam deželni glavar general Hülgerth!

Koroška »svobodna« do Karavank! A ta »svoboda« obstoji v tem, da slovenski otrok v šoli ne sme peti slovenskih pesmi, da ga uče oboževati nemščino in zaničevati slovensko materinščino!

Nad milijon lir globe zaradi tihotapstva

Tržaško kazensko sodišče je 27. marca obsodilo 18 obtožencev, ki so bili obtoženi, da so vtihotapili v Trst 120 kvintalov kave.

Obsojeni so bili: Alojzij Platzer na 3 leta in 9 mesecev ječe ter na 153.000 lir globe; Angel Plužnik na 8 mesecev ječe in na 53.650 lir globe; Romeo Cesarotto na 7 mesecev in 15 dni ječe ter na 20.650 lir globe; Peter Flego na 3 leta ječe in 120.000 lir globe; Rudolf Turkovič na 20 dni ječe in 12.000 lir globe; Jordan Pregare na 3 leta ječe in 120.000 lir globe; Peter Degan na 7 mesecev in 15 dni ter 60.000 lir globe; Rihard Dejak na 8 mesecev ječe in 42.000 lir globe; Miro Pavlič je bil oproščen; Aleksander Williams na 12.000 lir globe; Edmund Capponi na 8 mesecev ječe in 46.550 lir gobe. — Dalje so bili obsojeni na 7 mesecev ječe in po 20.650 lir globe: Jožef Rocco, Bruno Pieri, Bruno Semič, Ernest Škerlj. — Viljem Pelosi je bil obsojen na 3000 lir globe. Oproščena pa sta bila: Santa Depangher in Karl Dejak.

Tihotapstvo in žganjekuha na Goriškem. Pred goriškim sodiščem so bili obsojeni: na

3 mesece ječe in po 1000 lir globe Emil Jajčič in njegov sin Emil iz Ribemberga, ker sta skrivaj kuhala žganje; na 15 dni zapore in 350 lir globe Alojzij Marcola iz Breginje, zaradi tega, ker je tihotapil saharin; na 355 lir globe Anton Ložar z Ravni pri Černicah, ker so ga pri Ozeljanu zasačili, ko je nesel žganje na prodaj; na 15 dni zapore in na 50 lir globe Marija Magajna, na 30 dni in 50 lir Marija Kogoj, ker sta tihotapili moko in sladkor; na 450 lir globe Peter Murovec, na 350 lir Ciril Vontina, ker sta imela doma shranjene cigarete in tobak jugoslovanskega izvora; na 50 lir globe Karlina Makuc, roj. Gravnar in Orest Ozvald iz Gorice, ker sta imela doma žganje.

Letalski kapitan Ernest Sancin, rojen 1906 v Miljah pri Trstu, se je v torek 26. marca v Aviano na svojem poletu smrtno ponesrečil. Njegovo truplo so prepeljali v Trst in ga 27. marca slovesno pokopali. Ernest Sancin je bil prvovrsten pilot italijanskega vojaškega letalstva, ki se je odlikoval tudi na mednarodnih tekmah v Bruslju in Parizu; zato pa je imel tudi belgijska in francoska odlikovanja. — Ka-

ne moremo, Danes, v dobi »nove stvarnosti«, je tega lepega blaga seveda precej manj, ker se je umaknilo moderni kričavosti in zlobni sirovosti.

Današnji dan bi morali praznovati predvsem ljudje, ki se imenujejo sami »politike« ali »državniki« ali pa se dajo od drugih ljudi zmerjati s takimi naslovi. Za to vrsto ljudi so veljale in še danes veljajo zlate besede velikega francoskega državnika Talleyranda, ki je rekel, da ima človek dar govora zato, da z besedami svoje misli prikriva. Če ne bi bil ta mož nikdar v svojem življenju znil nobene druge besede kot te, bi že zaslužil častni naslov velikega državnika. Seveda tako, kakor je znal svoj nauk izvrševati gospod Talleyrand tudi v praksi, tako ga ne zna vsak, kajti »lagati« in »misli prikrivati« ni vseeno, a kdor to zna, je brez dvoma velik umetnik besede in oster mislec. Dandanes tega daru ni mnogo na svetu in če človek bere v časopisih, kaj ljudje vse »govore« ali »izjavljajo«, se mora kar čuditi, koliko besednih nerod ali pa slabih stenografov in še slabših prevajalcev se potika po tem ljubem božjem svetu! Še bolj pa se mora človek čuditi, da je na svetu še več nerod in prismoj, ki takim izmalichenim besednim skladbam verjamejo!

Prvi april zato tudi ni samo velik praznik potegavščin, ampak je še večji praznik človeške lahkovernosti in neopravičljive zaupnosti. Otroci, ki ga pošljejo prvega aprila v trgovino po kakšno čudno blago, seveda verjame, da bo tako blago res dobilo, ker ga pošljejo v trgovino odrasli ljudje, katerim neizkušeno dete brezpogojno verjame in zaupa. Smeh na trgovčevih usnicah in še bolj glasni krotki, ki ga sprejme doma, pa otroku kmalu odpre njegove duševne oči, naj bo v bodoče previdnejši in naj ne prisega na vse, kar sliši! To duševno zdravlilo ni napačno; škoda je le, da se tako malo ljudi prime! Mora pa že tako biti prav, kakor je, kajti če bi se vsak človek pri vsaki besedi, ki jo sliši iz ust drugega človeka, ne vprašal samo, kaj je rekel, ampak tudi, zakaj je to rekel, bi bilo tistega

Zakaj se je odpovedal prestolu kralj Prajadhipoka

Nedavno je siamski kralj Prajadhipok, ki se je po dolgem potovanju po Evropi naselil v Londonu, objavil, da se končno volja odpove prestolu. Siamski narod si je nato izvolil za novega kralja mladoletnega nečaka dosedanjega kralja Ananda. Ozadje te odpovedi je zelo zanimivo.

Zadnja absolutna monarhija v Siamu je prenehala 24. junija 1932, ker se je med ljudstvom pojavilo veliko nezadovoljstvo. K padcu absolutizma je veliko pripomogla mlada inteligenca, ki je bila vzgojena na inozemskih visokih šolah, in pa splošne gospodarske razmere.

V začetku devetnajstega stoletja so širili v Siamu zapadno omiko katoliški misijonarji, ki so tam ustanovili svoje šole. Leta 1880 se je obirila kraljeva družina skupno z nekaterimi aristokrati na Evropo, da bi se zapadna kultura prenesla tudi v Siam. Posebne simpatije so imeli do Angleske. Na vseučilišče v Cambridgeju in Oxfordu je prišlo več sto siamskih dijakov iz glavnega mesta Bangkoka, za katere so Angleži ustanovili poseben zavod po angleškem vzoru. Siamska vojska pa je izveščana po nemškem vzoru.

Po svetovni vojni se je v Siamu okrepil francoski vpliv. Na čelo vseučilišča v Bangkoku je prišel Francoz, mnogi siamski dijaki pa bivajo v Parizu in študirajo pravo. Istočasno se je trudila tudi Amerika, da bi povečala svoj vpliv v Bangkoku ter je privabila veliko število siamskih dijakov na vseučilišče Harward. Večje število siamskih dijakov je prišlo tudi v Švico, Belgijo, Dansko, na Kitajsko in Japonsko pa zelo malo.

Tako je zapad postal učitelj siamske mladine. Leta 1930 je bilo 200 siamskih dijakov na Angleškem, 50 v Združenih državah Amerike, 25 na Filipinih, 40 na Francoskem in nekaj v francoski Indokini. Ze po tem se vidi, da je bil vpliv angleške kulture na Siam najmočnejši. Izobraženi Siamci znajo angleško ali pa se uče. Naravno, da je tudi angleška demokracija imela stalen vpliv na siamske kroge. Siam je tako postal nekaka duhovna kolonija Angleske. Za angleškim je najmočnejši francoski kulturni vpliv.

Ze od začetka svoje vladave se je kralj Prajadhipok, ki se je sedaj odpovedal prestolu, bavil z mislijo, da bi svoj posvetovalni organ srenemil v neke vrste šolo za siamski parlament. Ze leta 1929 je siamsko časopisje, ki je bilo sicer pod precej strogo cenzuro, poudarjalo potrebo parlamentarnega režima, navajajoč njegove prednosti. Kralj Prajadhipok je bil naklonjen tem predlogom. Ob priliki svojega potovanja po Združenih državah Amerike leta 1931 je dal ameriškim časnika izjavo o bodoči občinski volilni pravici. Takrat je kralj sprejel tudi siamske diake in jim podal roko, čenrav to dvorni ceremonijal strogo prepoveduje. Pokazal se je tedaj pravega demokrata. Na siamskem dvoru morajo namreč vsi ored kraljem poklekniti. Te kraljeve geste so značile, da se v Siamu pripravila nov režim.

Dne 1. aprila 1932, ko je vladarska hiša obhajala 150 letnico svojega obstoja, so pa liberalni krogi v Siamu doživeli veliko presenečenje. Kralj Prajadhipok ni hotel ničesar slišati o ukinitvi absolutne monarhije. Zato je 24. junija prišlo do prevrata. Trije polkovniki vojaške garnizije v Banokoku so izkoristili odsotnost kralja, ki se je mudil 200 km daleč od Bangkoka, zrevolucionirali so garnizijo, aretirali prince in generale ter sestavili revolucionarno vlado. Brozjavno poklicani kralji je 27. junija podpisal začasno ustavo, ki je 12. decembra po malenkostnih izpremenitvah stopila v veljavo. Ta ustava je uzakonila suvereniteto naroda, kraljevo oblast pa je zmanjšala na minimum. Zakonodajna oblast je bila prenešana na parlament.

Šest mesecev kasneje so že nastopila velika tre-

uja. Kralj bi moral po nameravani spremembi ustave dobiti tudi pravico razpusta parlamenta, izvršna oblast pa bi prešla v roke državnega sveta, sestavljenega iz 15 do 20 članov in ministrov.

Oba državna udara leta 1932, katerima je sledila krvava revolucija, sta bila epizodi v borbi med dvema političnima smerema: konservativno-monarhistično in demokratsko-republikansko. Zmaga demokratov je prisilila kralja Prajadhipoka, da je ostal v inozemstvu in da se je odrekel prestolu v korist svojega mladoletnega nečaka.

Sedanja siamska vlada dela na velikih socialnih reformah. Poučeni krogi trdijo, da namerava organizirati socialistično zadružno državo. Siamska napredna inteligenca pa ni edina v pogledu socialne reorganizacije siamske države in je zaradi tega težko vedeti, kakšna bo nova ustava.

Novi 11 letni siamski kralj Ananda je nečak eks. kralja Prajadhipoka. Njegov oče je bil odgojen na petrograjskem dvoru. Govoril je šest jezikov in je izvrstno poznal evropsko literaturo. Še mlad se je zagledal v neko perico, radi česar ga je oče pričel sovražiti. Napolned ga je le prisilil, da je poročil neko indijsko princeso, ki mu je rodila sna Anando. Nekaj mesecev po rojstvu sina pa je oče na tajinstven način umrl. Nekateri pravijo, da je izvršil samomor, drugi, da ga je zastrupila njegova bivša ljubica. Po tretji verziji pa so ga ubili po naročilu političjski organi.

„Potegnjeni“ profesor

Amerikanci so pred kratkim doživeli krininalen slučaj, ki je sicer sam ne sebi resen, vendar se mu kljub temu smeje vsa Amerika. Slavni univerzitetni profesor dr. William MacDougall, ki je v preteklem semestru predaval na univerzi v Du-keju o psihi ameriških gangsterjev, je sam postal žrtev enega izmed gangsterjev. Neki podjeten član podzemlja je profesorja na tako preprost in neumen način pripravil ob 20.500 dolarjev, kakor bi se ne spodobilo za učenjaka, ki predava o psihi ameriškega gangsterja. Zaradi tega se profesorju smeje vsa Amerika, kajti zdi se, da profesor kljub svojim predavanjem zelo slabo pozna psiho gangsterjev.

Nekedaj dne je prišel k profesorju neki Walter King in se mu predstavil za posebnika petrolejskih vrelcev. Prosil ga je za znanstveno pojasnilo, ki mu ga je profesor radevolje dal. Seveda se je našalo na psiho ameriškega podzemlja. Posebnik petrolejskih vrelcev se je za pojasnilo lepo zahvalil in si dovolil upanje, da bodo profesorjeva predavanja gotovo odlično pripomogla k iztrebljenju ameriškega zločinstva. Učenjak se je čutil počaščenega, nakar ga je posebnik petroleja povabil v bližnji »salon« na »viski«. Kaj sta v lokalu govorila, je javnost zvedela šele pozneje. Pogovor se ni sukal okrog psihe ameriškega zločinstva, nego je bil takšen, da se je končal s tem, da je profesor kupil za 20.500 dolarjev akcij za petrolejske vrelce, ki pa sploh ne obstojajo. Šele čez nekaj tednov je profesor spoznal, da je padel v roke prebrisnemu lopovu. Kinga je policija kmalu ujela in je smeje priznal, da v vsem New Yorku ne bi nihče drugi padel na tako limanico kakor profesor Dougall, strokovnjak za psiho ameriškega zločinstva.

Zdravnik: »Ali se držite mojega navodila, koliko smete piti?«

Bolnik: »Gotovo, šest čaš piva vsak dan.«

Zdravnik: »Jaz sem vam dovolil samo tri čaše na dan.«

Bolnik: »Vaš stanovski tovariš mi je dovolil tudi tri čaše...«

Železniški progi št. Peter—Reka in Trst— Postojna sedaj elektrificirajo. Elektrifikacija mora biti končana do konca L. 1936.

Iz fašistične stranke so izključeni ti-le fa- sisti, ki niso držali fašistične prisage: Franc Rejec, Franc Krajnc, Franc Rutar, Andrej Torkar. — Izključila jih je goriška fašistična federacija. Po imenih sodeč, so bili vsi izključeni doma iz tolminskih hribov.

V Italiji zdaj tudi kupčija z državnimi obvezni- cami ni več svobodna. Če kdo kupuje, mora odgovarjati oblastvom, od koga je kupil, prota avca pa mora pojasnjevati razloge, ki so ga dovedli do tega, da je prodal.

Izkaz o gibanju tržaškega prebivalstva vsebuje sledeče številke. V letošnjem januarju je bilo v tržaški občini rojenih 293, umrlo jih je pa 359, diferenca je —66. V februarju je bilo 257 rojenih, 300 umrlih, diferenca —49.

Prva žrtev. Neki mladenič s Kanalskega na Goriškem, aktivni vojak, je v Abesiniji izgubil rogo. Na nekem pohodu skozi gozd ga je zadela zastrupljena pšica. Nogo so mu odrezali.

Tako naokrog

Današnji dan bi moral biti za naš kulturni svet velik praznik, če ne največji, ki bi ga morala praznovati vsa živa bitja, ki imajo dar (ali pa nadlogo) govora, z največjimi častmi in slovesnostmi. Ker se pa današnji kulturni svet velikega pomena svojega še večjega praznika kar nič več ne zaveda, zato tudi ni bilo nikjer mirozovov z bakljadami, nikjer ne vihrajo zastave v vseh mavričnih barvah in tudi sicer spretni in zelo iznajdljivi radio-govorniki niso našli za ta slovesen dan niti besedice...

Danes bi moral namreč ves kulturni svet najslavesnejše proslavljati praznik tistega principa, na katerem sloni vsa zgradba vse moderne kulture. To je princip laži. Ne tiste zlobne in hudobne laži, ki človeku življenje ginejo in zastruplja, ampak tiste prijetne, dobrodušne hudomušnosti, ki izvira iz veselja nad veseljem, smehom in zabavo.

Kaj je nekdanj pomenil za Ljubljano prvi april! Gospodje trgovci so že cel mesec prej uvažali v mesto tiče mleko, da jim ni zaloga prezgodaj pošla pri tolikšnem povpraševanju po tem blagu. Tudi tigrovi rogovi so bili zelo iskani in marsikatero oko priprostitih kmečkih šolarčkov se je zasolilo, če je revež prišel domov brez tigrovih rogov, a kmalu se je žalost spremenila v smeh, ko so revežu povedali, da so ga poslali »v april«. Zenske so se pa hodile ogledovati v ogledalo, če imajo res črne pike na nosu, moške pa so radovedno ogledovali svojo obleko in čakali na njej velike in male madeže, ki jih je napravil hudomušni prvi april. Marsikdo je postal seveda tudi žrtev kakšne bolj masne potegavščine, a končno se je le prva jeza razlezla čisto mirno v zadovoljno splošno veselost.

Tako so praznovali ta dan v Ljubljani nekdanj. Pa ne samo ta dan, ampak kar celo leto, ker stare Ljubljane brez tiste hudomušne segavosti in nedolžne nagajivosti, ki ni nikogar žalila, si sploh misliti

pa »jezik prvega aprila«. Ta jezik je mednaroden in ga lahko govoriš nemško, francosko ali pa celo slovensko, pa je vedno prav. Jaz govorim ta jezik slovensko, gospodje diplomati pa po francosko, pa se tako dobro razumemo med seboj, da drug drugega prav nič ne verjamemo...

A ne samo šolani diplomati in njim enakovredni ali enakovredni gospodje, tudi naš priprosti svet se izvrstno razume na »jezik prvega aprila«. Nekdanj so služili v Ljubljani pri »Janežih« sami domači fantje, od fare sicer, ampak večinoma reveži, ki so na svojih življenjah z obilnim trudom kopali svoj živež iz zemlje, nosili ob delavnih hodnje hlače in spali pri po hlevih ali pa v listju. Kakor hitro so pa prišli v vojašnico in se preoblekli v cesarsko obleko, so se takoj naučili »jezika prvega aprila« in so se v tem jeziku imenovali, zlasti če so šli ob nedeljah občudovat vrtiljake in »komedije« pod ljubljanski Tivoli, samo še veleposelniki, veletrgovci ali pa bogate dediče še bogatejših mesarij in ostarj, da se je njihovim spremljevalkam kar dvakrat vrtelo v glavi: od vrtiljaka in od dobro postavljenih besed. Pravijo, da ta lepa tradicija v Ljubljani še danes ni izumrla, ampak da jo vredni potomci še bolj vrednih očetov še danes prav skrbno varujejo in — nadaljujejo. Ko so se pa vračali nekdanji »veleposelniki« od vojakov domov, so hodili zopet spat v — listje, in kakor pravijo, se kaj podobnega tudi še dandanes zgodi.

Gospoda »državnega« pa prosim, naj mi ne zamere, da danes nisem napisal nič političnega; naj tudi on vé, da je danes — prvi april!

— **Za osveženje krvi pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef«-grenčice!** Po mnogih zdravniških predpisana »Franz-Josef«-voda urejuje delovanje črev. krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo.

